

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изх. № 04-70/15.07.2016г.

**ДО
Г-Н БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН БОРИСОВ,

В институцията на омбудсмана се получи жалби от граждани срещу събирането и разходването на т.нар. екотакси (продуктовите такси, които се плащат при първоначална регистрация на МПС с цел бъдещото му рециклиране). Тяхната цена за последните три-четири години драстично се е увеличила - близо 10 пъти. През 2012 г. цената на екотаксите е била между 30лв.-50лв. и се е събирала от 15 организации. Към днешна дата при внос или първоначална регистрация на автомобил трябва да бъдат платени 275лв. за МПС над 10г., 260лв. за МПС от 5 до 10 г., 194 лв. за МПС до 5 г., а за новите автомобили – 138лв. За събиране на екотаксите са лицензирани 3 частни организации, но реално на пазара са две от тях. При извършена проверка от мен и моите експерти по сигнал на граждани в гр. Монтана установих, че в цяла Северозападна България организацията, която събира тези такси, е само една.

За какво е предназначена т. нар. „екотакса“? Според Закона за управление на отпадъците средствата от продуктовите такси трябва да се използват за бъдещо рециклиране и оползотворяване на излезли от употреба МПС. Парадоксалното в случая обаче е, че самата дейност по рециклиране на негодни автомобили е печеливша. Гражданите твърдят, че при предаване на deregистриран автомобил за рециклиране, фирми, които не ползват екотакси, плащат същия автомобил по пазарни цени – между 300 и 500 лв.

Анализът, който бе направен на европейската практика, показва, че в най-бедната страна-членка на ЕС – България, тази такса е най-висока, а в Германия например такава не се събира. Годишно около 230 000 българи внасят такава такса при първа регистрация на автомобил, тоест около 60 млн. лв., събрани от тези такси, постъпват в гореспоменатите организации. Няма яснота как точно се изразходват тези средства.

Гражданите възразяват срещу невъзможността да получат информация за начина на формиране и разходване на събраните суми от екотакси. Твърдят, че пазарът на екотакси е монополизиран и това е причина за високите цени, а също и че средствата, които са принудени да внасят, отиват в частни организации, вместо за опазване на околната среда.

Събирането на екотаксите се регламентира в Закона за управление на отпадъците и в Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса, приета с ПМС № 76/12.04.2016г.

Според гражданите в Закона и в Наредбата са въведени тежки изисквания към организациите, които искат да рециклират автомобили (висок размер на гаранцията, административни ограничения и др.), заради които наличните през 2012 г. 15 организации са сведени до 3. Това води до изкуствено поддържане на високи цени на екотаксите, за които съдейства и държавната организация за оползотворяване на автомобили към МОСВ, която има минимален дял на пазара на екотакси, но пък също поддържа високи цени. Ситуацията става още по-абсурдна и заради самото естество на дейностите по рециклиране и оползотворяване на негодни автомобили – тя е печеливша и реално няма нужда от финансова инжекция от гражданите, и заради забраната за предоставяне на публични данни и информация за изразходването на таксите. В момента хората са недоволни, защото субсидират частни организации и дори не знаят за какво точно отиват парите им.

В качеството ми на омбудсман, считам, че гражданите основателно възразяват срещу увеличените размери на екотаксите и срещу невъзможността да получат информация за начина на формиране и разходване на събраните от тях суми.

Във връзка с изложеното и на основание чл. 42 от Правилника за организацията и дейността на омбудсмана, като застъпник за правата и свободите на гражданите, отправих препоръка към председателя на Народното събрание да бъдат извършени промени в Закона за управление на отпадъците, които: да гарантират, че средствата, събирани от екотакси, ще се използват за опазване на околната среда; да доведат до реална конкуренция на пазара на екотакси и дейностите по рециклиране на излезли от употреба МПС или участие на държавата в тях, с което ще се постигне намаляване на екотаксите до размера им през 2012г.; да осигурят публичност и прозрачност при изразходване на средствата.

Предвид горното и на основание чл. 19, ал. 1, т. 6 от Закона за омбудсмана предлагам Министерски съвет да започне процедура за промени в Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса от 2016 г., с които да намали цените на екотаксите – например чрез намаляване на цената, която е определена за държавната организация или чрез допускане и на други организации до пазара на екотакси, освен трите частни, които поддържат еднакво високи цени.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ